

Vårdhygieniska rekommendationer gällande besök i särskilda boendeformer för äldre och aktiviteter på särskilda boenden

Utfärdare: Maria Marklund, hygienläkare
Gunilla Persson bitr. smittskyddsläkare

Fastställande: 2021-09-30 version 1.13

Förändring sedan föregående version (20210610): Öppnat för besökare att i vissa situationer vistas i allmänna utrymmen.

Bakgrund

Smittförebyggande åtgärder och andra insatser med syfte att hantera och begränsa covid-19-pandemin väljs utifrån deras effekter och konsekvenser, såväl enskilt som i kombination med varandra. I takt med att allt fler vaccineras, kan åtgärderna anpassas efter det skydd som vaccinet ger samtidigt som det epidemiologiska läget i samhället beaktas. Anpassningar inom vård och omsorg behöver ta hänsyn till vaccinationstäckningen hos både personalen och de brukare/vårdtagare som berörs.

Rutiner som gäller vid alla besök på särskilt boende

Följande gäller oavsett om vårdtagaren är vaccinerad eller inte. Personer som har pågående symtom på luftvägsinfektion rekommenderas mycket starkt att avstå från besök. Besökare ska fortsatt hålla avstånd till andra och ha god handhygien. Besökare bör vid varje tillfälle svara på frågor om infektionssymtom och om den träffat någon med covid-19 de senaste 14 dagarna och avstå besöket om svaren tyder på att de kan vara smittsamma. Varje särskilt boende för äldre bör ha goda rutiner för att minimera risken för smittspridning av covid-19. Här ingår bland annat att komma överens med besökare om tid för besök, möta upp besökare vid dörren, underlätta för att besök kan ske i den boendes lägenhet eller för ändamålet avsedd lokal. I vissa situationer kan en besökare vistas i allmänna utrymmen. Ett exempel är en nära anhörig som sitter med vid en aktivitet på boendet. Är det flera besökare rekommenderas de att vistas i vårdtagarens lägenhet/rum.

Ovaccinerade vårdtagare

Ovaccinerade vårdtagare kan ta emot besök i den egna lägenheten/rummet eller utomhus. Besökaren ska vara informerad om att hålla minst 2 meters avstånd, ha en god handhygien och aldrig komma till

boendet om man har infektionssymtom. Besökare till ovaccinerad vårdtagare rekommenderas använda munskydd.

Vaccinerade vårdtagare

Vaccinerade vårdtagare kan utan att hålla avstånd ta emot besök i den egna lägenheten/rummet eller utomhus. Besök rekommenderas ske avskilt från allmänna ytor för att minska risk för smittspridning. Besökaren behöver inte hålla 2 meters avstånd till den hen besöker och behöver inte heller använda munskydd men de ska fortsätta följa övriga rutiner för att förebygga smittspridning.

Aktiviteter och besök utanför boendet

Vaccinerade vårdtagare kan vistas utanför sitt boende med mindre risk att smittas av covid-19 än tidigare. För ovaccinerade vårdtagare får smittrisen vägas mot behoven hos individen. Det finns en risk att vårdtagaren vid besöket och på resan till besöket utsätts för smitta, särskilt så länge den generella vaccinationstäckningen är låg och samhällsspridningen är hög. Risken finns då att ovaccinerade medboende kan bli smittade. I anslutning till besök utanför boendet är det därför fortsatt viktigt att iaktta de allmänna råden om allas ansvar att förhindra smittspridning: inte träffa andra om man har symtom, hålla avstånd, upprätthålla god handhygien samt vara uppmärksam på symtom. Vårdtagaren behöver varken provtas för covid-19 eller isoleras efter ett sådant besök om det vid utfrågning efter besöket inte framkommer misstanke om exponering för smitta.

Aktiviteter på särskilda boenden

Gemensamma aktiviteter på särskilda boenden återupptas stegvis. Det är dock fortsatt viktigt att sträva efter att hålla avstånd, upprätthålla god handhygien samt vara uppmärksam på symtom för att skydda brukare/vårdtagare från smitta under aktiviteten. Ansvarig för verksamheten rekommenderas att inom sin verksamhet ta ställning till om personer som inte är anställda i verksamheten men som kommer för att hålla i aktiviteter får vara ovaccinerade mot covid-19.

Antalet personer som deltar i aktiviteten bör anpassas till lokalens storlek och ventilation. Trängsel får inte förekomma. Sträva efter att hålla samma grupper inom olika aktiviteter när det är möjligt. En individuell bedömning om deltagande i aktiviteter rekommenderas göras för ovaccinerade personer.

Andra insatser för personer på särskilda boenden

Personer som bor på särskilda boenden för äldre behöver insatser av personer som utför ex hårklippning, fotvård, munhälsobedömning, tandvårdsbehandlingar. Vi rekommenderar att detta organiseras så att risken för smitta minimeras. Det innebär till exempel att tillse att den som utför insatsen är frisk när tjänsten utförs, dvs saknar symtom på infektion med covid-19 och inte heller har en känd exponering för covid-19 senaste 14 dagarna.

Den person som utför insatsen rekommenderas bära munskydd och ska vara väl informerad om följsamhet till basala hygienrutiner. Vårdtagaren ska givetvis också vara symtomfri. Tandvård är att likställa med hälso- och sjukvård och ska genomföras om behov föreligger. Såväl tandläkarbesök som besök hos frisör/fotvård utanför det egna boendet ska organiseras så att vårdtagaren undviker vistelse i väntrum eller exponering från andra kunder. Vårdtagaren ska också få hjälp med att hålla fysiskt avstånd till andra människor på väg till och från besöket samt få hjälp med handhygien.

Symtom att efterfråga hos besökare vid varje besök är till exempel

- Hosta
- Feber
- Huvudvärk
- Muskelvärk
- Bortfall av smak- och luktsinne
- Magbesvär
- Exponering för covid-19 senaste 14 dagarna

Källa

[Covid-19: Anpassning av smittförebyggande åtgärder inom vård och omsorg med hänsyn till vaccination och epidemiologiskt läge \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

[Förebygg smittspridning av covid-19 vid besök på särskilda boenden för äldre \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

[Socialstyrelsens kungörelse om upphävande av allmänna råden \(HSLF-FS 2020:41\) om tillämpningen av förordningen \(2020:163\) om tillfälligt förbud mot besök i särskilda boendeformer för äldre för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19;](#)

[Socialstyrelsens föreskrifter om besök i särskilda boendeformer för äldre under covid-19-pandemin;](#)